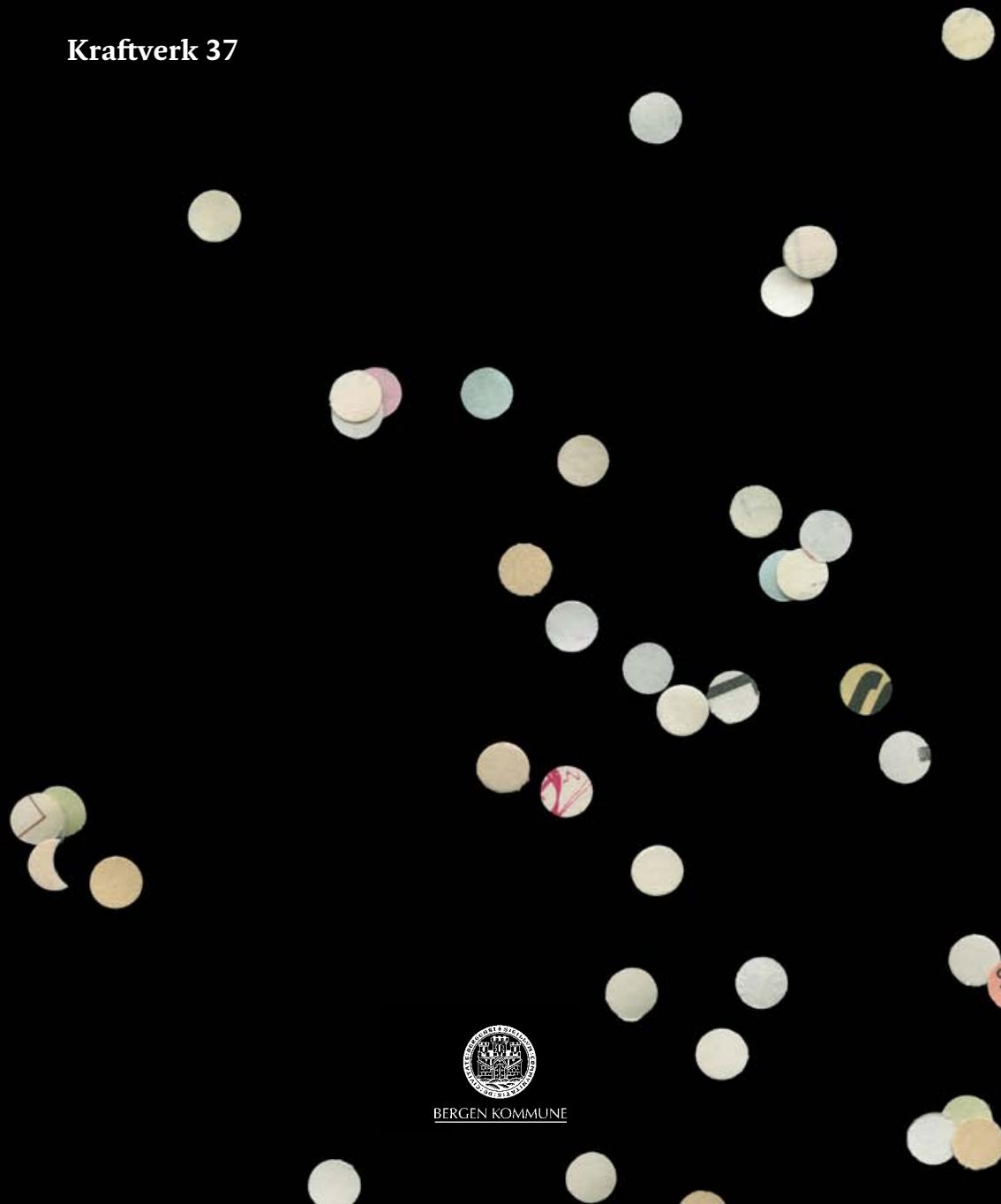

Kraftwerk 37

BERGEN KOMMUNE

Kraftverk er en antologi med dikt og prosa av uetablerte skrivere. Kraftverk ble utgitt første gang i 2002. Fra 2007 ble Kraftverk også lansert som internettbasert tidsskrift.

Våren 2011 er nr 37 en nettutgave, og nr 38 en papirutgave. Nettutgaver kan leses og papirutgaver bestilles på

www.kraftverkprosjekt.com

Kunst, kultur og psykisk helse i Bergen kommune står bak utgivelsene.

Et overordnet mål for KKPH er å stimulere til økt kunst- og kulturdeltakelse blant psykisk syke, med fokus på det skapende. Leder for Kunst, kultur og psykisk helse er Livelin Remme.

**www.
kraftverk
prosjekt
.com**

Utgiver: Bergen Kommune – Kunst, kultur og psykisk helse ved Bergenhus og Årstad kulturkontor

Formgivning: Ian J M Holcroft – Roast, Bergen

ISSN: 1502-9883 Kraftverk

Redaktør: Fanny Holmin

Redaksjon:

Henning Bergsvåg

Mariann Dalen Husveg

Torfinn Langelid

Randi Magnussen

Gunnar Staalesen

Vil du sende oss tekster? Mer informasjon finner du her:

<http://www.kraftverkprosjekt.com/litteratur>

E-post: kraftverk@bergen.kommune.no

Adresse: Bergenhus og Årstad kulturkontor - Kraftverk - ved Fanny Holmin, Neumannsgate 1, 5015 Bergen

Kontakt redaktør Fanny Holmin:

E-post: fanny.holmin@bergen.kommune.no

Telefon: +47 957 75 332

Kontakt for salg eller andre spørsmål:

E-post: livelin.remme@bergen.kommune.no

Telefon: +47 55 56 94 73

En stor takk til bidragsytere og samarbeidspartnere.

Det er ikke tillatt å kopiere fra dette tidsskriftet, uten med samtykke fra forfattere og utgiver.

BERGEN KOMMUNE

Innhold

40 tekster av 21 skrivere - 4 debutanter
34 dikt, 2 prosa, 2 noveller og 2 aforismer

FORORD

- 4 **Krunglete kongler**

Fanny Holmin

ESSAY

- 5 **Vanskeleg og lett**

Lars Amund Vaage

DIKT

- 8 **Glede**

Kristin Bergan

- 9 **sporløs**

Alexander Bertin
debutant

- 10 **Ospelauva**

Rolf Bjørge

- 11 **Nøkkelen**

Lisen Brynie

- 12 **Demens 2**

Kirsten Bøe

- 13 **Pelikan, pelikan**

- 14 **Tiden**

- 15 **Stup**

- 16 **Blomstrer**

Eirin Dahl

- 17 **Drive in / Drive out**

- 18 **Mannen som gjekk
inn i eit manuskript
og kom ut frå eit
herbarium**

- 19 **Statuar frå Hornnes**

- 20 **Myrull**

Knut Olav Daasvatn

- 21 **Patrioten**

Alf Kjetil Flatøy

- 22 **Vannspeil**

- 23 **Augustnattta**

Susanne Fæhn

- 24 **Kun i sakte film**

Hege Grimstad

- 25 **Hvert minutt ...**

Gunhild Hofstad

- 26 **Sprellemann på bussen**

- 27 **Til aske**

- 28 **Natt**

Ole Horvli

- 29 **Jeg låser ...**

Esben B - J Jaer

- 30 **barprat (med ukjent
dame)**

- 31 **in the summertime**

- 32 **skjulte budskap
(selvhenvøring?)**

- 33 **større**

Harald Juul

- 34 **Skjult agenda**

- 35 **Trappeoppgang med
blå løper**

- 36 **Hypnoterapeuten**

Nina C Krogh

- 37 **Psykiatrisk butikk**

Vanja Kvam

- 38 **På vakt**

- 39 **Bak døren**

Elisabeth Dahl Larsen
debutant

- 40 **Skriv til meg, sa han**

- 41 **Brosteinspiken**

Lisbeth Sunde - *debutant*

PROSA

- 42 **Nå og en vinter for lenge siden**

Kathleen Rani Hagen - *debutant*

- 43 **Lengsel etter det gode**

Johanne Magnus

NOVELLER

- 44 **Mellomspill**

Kirsten Bøe

- 48 **Gjengjeldelse**

Hege Grimstad

AFORISMER

- 50 **Den som ...**

- 51 **Det er ...**

Rolf Johnsen

Forord

Krunglete kongler

FANNY HOLMIN (f. 1969) er poet og scenekunstnar. Ho debuterte som lyrikar i 1997.

Ho var i fleire år produsent og utøvar i Bergen med eigne sceneproduksjonar, i samarbeid med musikarar, videokunstnarar og dansarar. Ho bur no i Volda der ho også arbeider for *Seanse – senter for kunstproduksjon*.

Vinteren i år har lege så lenge. Eg har gått med froststive skuldrer oppunder øyrene stavrande på tilisa fortau og tenkt at eg kan i alle fall ikkje begynne å skrive om våren enda, i forordet. Og vore litt lei meg for det.

Men plutseleg så kan eg det! Likevel!

Sola smeltar snøen i rasande fart, skjorene byggjer reir, under hekken dukkar snøklokkene opp. Og ute er det framleis lyst når arbeidsdagen er over.

I vindaugekarmen står nokre buskete konglegreiner frå den store lerka. Den store lerka ligg vassrett over stien opp til huset. Stammen står staut att, halvannan meter opp i lufta. Ser ikkje ut som han heilt har fått med seg kva som har skjedd.

Det har vore snakk om dette i årevis. Men kvar vår har det vorte for seint. – Kan ikkje ta lerka om våren, skjorene er jo alt i gang med å flikke på reiret sitt. Det får vere med utsikta. Vi får sjå til neste år.

Men no har det altså skjedd. Vi rakk det så vidt. Greinene som ligg på bakken er dekte med kongler, hundrevis, tusenvis. Og eg plukka nokre av dei inn. Gav dei vatn. Sette dei i sola. No ventar eg og ser om noko grønt vil skje.

Veksten i Kraftverk held også fram. 4 debutantar i denne utgåva, velkommen til dykk! Og mengder på mengder med flotte tekster. Ikkje alt har vi plass til, meir vil kome. Eg trur de vil halde fram å skrive, de får det nok gjort, vikla krungletankar ut av hjernebarken og flikka dei fint til. Hald fram, hald ut, plutseleg skjer det!

Kraftverk 37 har fått ny design med bla-funksjon. Det også muleg å laste ned utgåva som pdf, eller sider for utskrift. Eg takkar alle som er med og ynskjer lesarane ein riktig god, mild og blid vår.

Redaktør, Fanny HOLMIN

Essay

Vanskeleg og lett

LARS AMUND VAAGE er fødd på Sunde i Sunnhordland i 1952. Han debuterte i 1979 med romanen *Øvelse Kald vinter*. Han har skrive 15 bøker; romanar, noveller, skodespel, barnebøker og diktsamlingar. Vaage har fått ei rekke prisar for bøkene sine og blir rekna som ein av dei aller fremste og mest kresne stilistane i norsk samtidslitteratur. Han var Festspeldiktar i Bergen i 2001 og på Dei Nynorske Festspela i 2008.

I fjar haust ga eg ut ei bok, «Skuggen og dronninga», der eg skildra røyndommen slik to menneske med psykiatriske lidingar kan ha sett han. I ettertid har eg fått mange spørsmål om korleis eg greidde dette, kva kjelder eg hadde og kva innsikter eg bygde på. Eg har inntrykk av at spørsmålsstillarane tykkjer det må vera vanskeleg å skildra galskapen frå innsida. Og at sanninga om dei psykiske sjuke finst i beste fall i lærebøkene i psykiatri. I verste fall er dette tilstandar me ikkje forstår.

Når eg tenkjer etter, såg eg det slik sjølv også, før eg begynte på boka. Det stod klårt for meg at det å skriva ei slik bok kom til å bli vanskeleg, kanskje umogeleg. Men då eg kom til dei delane av boka der perspektivet ligg hos dei psykisk yrkesvalhemma, som det heiter no, gleid skrivearbeidet like greitt som før. Vel, «greitt» er kanskje ikkje ordet for å skildra skriving. Dei fleste av oss som driv med slikt treng alt me har av vit og forstand, og arbeidskraft og tolmod, for å koma til målet. Men eg overraska meg sjølv med å skriva om galskapen utan å møta veggen.

Min påstand, som eg håpar eg viser i boka, er at det er like lett, eller like vanskeleg, å skriva om dei galne som å skriva om dei normale. Begge tilstandane er like gåtefulle. Og begge tilstandane er menneskelege.

Det er alltid krevjande å få noko ned på papiret som kan representera eit menneske og yta ei slags rettferd til dei djupnene som finst i henne. Eg har gitt dei galne personane i denne siste boka den same behandlinga som eg før har gitt normale personar. Eg prøver å forklara, men eg passar også på å visa at det finst grenser for kva som kan og bør forklarast. Me kan ikkje forklara alt. Den som prøver på det i romanen, vil fort kjeda lesaren til døde. Nei, det er grensene for det me kan forklara som kanskje interesserer mest. Det gjeld å plassera seg snart på den eine, snart på den andre sida av denne grensa. Og for å visa det me ikkje kan forklara, trengst også forklaringa, dette er ein enkel dialektikk i romanen.

Sara og Sam i «Skuggen og dronninga» er rett nok galne, men symptoma deira blir ikkje skildra som uforståelege. Tvert imot blir symptoma sette i samanheng med menneskelege storleikar som einsemd, tap og sorg. Og ikkje minst kjærleik. Såleis blir desse kjenneteikna ved galskapen, slik dei er framstilte i boka, gjenkjennelege for alle. Dei galne finst ikkje i ei verd som berre er framand for oss andre. Når det gjeld dei mest avgjeraende spørsmåla i tilverret, er me alle like. Derfor er det ikkje noko verre å skriva om dei galne enn om andre.

Heile mitt liv har eg vore tett på menneske som har vore psykisk sjuke. Mi eiga dotter har ein psykiatrisk diagnose, og har også autisme. Det har vore vanskeleg for meg å skriva om henne. Eg gjorde mange freistnader, men kom alltid inn i eit godt landskap. Orda levde ikkje. Setningane fødde ikkje andre setningar. Eg fekk ikkje det svaret i stoffet som eg alltid håpar på. Eg som er forfattar og har skrive mange bøker: Kvifor greidde eg ikkje å skriva om dette nærmaste og mest smertefulle?

Eg veit ikkje svaret. Eg veit berre at ein dag greidde eg det likevel. Det var medan eg arbeidde på diktboka «Utanfor institusjonen». Der skreiv eg mange dikt med utgangspunkt i samveret med dotter mi. Plutseleg greidde eg å skriva om det temaet som hadde vore stengt for meg. Og tekstane kom så lett og fort på papiret. Det var så vanskeleg, men no var det ikkje vanskeleg lenger. Eg skreiv rett fram etter det hjarta dikterte. Men kvifor begynte hjarta plutseleg å diktera? Kva er det som skjer i slike overgangar?

Spørsmålet er ikkje lett å svara på. Det er mi roynsle at me ber i oss forteljingar, tekstar eller innsikter som me ikkje veit om. Me veit ikkje kva me har å fortelja og me veit ikkje korleis me skal fortelja. Men stundom kan me snubla over opninga til vårt eige indre. Der ligg kanskje alt nokre setningar klare. Då kan det vera lettare å finna fleire setningar. Dersom me begynnarr i den rette enden av det me har å fortelja, kan resten koma som ei overrasking. Men for å finna den rette enden kan du ha like bruk for flaks som for arbeid eller tankeverksemrd.

Når det gjeld «Skuggen og dronninga», trur eg det har med perspektivet å gjera. Her skiftar perspektivet mellom Mikal, som er nær forfattaren, og bestemora, Sara, og sonen hennar, Sam. Då eg las journalane til slektingane mine, som hadde vore pasientar ved eit psykiatrisk sjukehus, vart det klårt for meg at ein del av boka måtte ha pasient-perspektiv. Kor elles står kampen mellom ulike perspektiv sterkare enn nett i det psykiatriske sjukehuset? Sjukehusets autoritet og makt over pasienten er total.

Kampen slektingane mine førte, ikkje berre mot sjukehusets overmakt, men også for kvarandre, var dei vel dømde til å tapa. Kva anna perspektiv skulle eg då ta i boka enn pasientens? Psykiatriens? Psykiatriens røyndomsbilete er vel det mest overkommuniserte me har i landet. Det er ein tilsvarande mangel på framstillingar som tar pasientens innsikt på alvor.

Eg voks opp med galskap i familien. Bestemor og ein onkel var på sinssjukhuset. Bestemor var inn og ut, medan onkelen blei der for livet. Galskapen var eit ord og ein realitet i barndommen min, men galskapen var ikkje skräemande. Galskapen var kjend. Eg vil ikkje seia han var kjær, men han var til å leva med. Og meir enn det, bestemor var ei god og klok bestemor, trass i sjukdommen, og onkel min var vel den som viste henne mest støtte, trass i sine eigne store vanskar.

Det fall meg derfor ikkje vanskeleg å ta pasient-perspektivet. Det perspektivet var jo eigentleg mitt. Eg kjende det godt frå bestemors kjøken. Med vrangforestillingane sine forklarte ho verda. Kvifor skulle eg ikkje festa lit til dei?

Ja, eg veit at det finst andre oppfatningar. Det finst skulemedisin og psykoseteoriar. Det finst påstandar om manglande innsikt i røyndommen. Slikt gjeld ikkje i boka mi. Det finst der, som eit bakteppe, som noko eg som forfattar ikkje kan sjå bort ifrå, men eg lar stort sett psykiatrien koma til orde gjennom dei galne. Kvifor ikkje? Før har jo alltid dei galne kome til orde gjennom psykiatrien. Det er slik dei er skildra mest.

I «Skuggen og dronninga» har eg kjent meg som ein representant for dei eg var glad i. Dei la orda i pennen min, har eg tenkt. Og då ville pennen skriva. Eg visste eigentleg ikkje kor viktig dette var for meg, før eg begynte på arbeidet. Eigentleg hadde eg ikkje tenkt å skriva om galskap. Eg tenkte vel at eg var ferdig med den problematikken. Eg hadde hatt nok «problem» med det. Men så hadde eg altså ikkje hatt nok likevel.

Gjennom valet av perspektiv fekk eg nytt mot og eit heilt nytt engasjement for stoffet. Og eg håpar historiene til Sam og Sara, slik dei er fortalte i boka, ikkje berre stiller sjukehusets holdningar i eit kritisk lys, men også holdningane til familien deira, og dei andre personane i boka. Like mykje som ei bok om galskap, håpar eg at «Skuggen og dronninga» er ei bok om oss andre, og kva slike som Sam og Sara kan fortelja om oss.

Glede

Dagen ligger åpen
dagen sier - kom.
Jeg nyter siste dråpen
så er kaffekoppen tom.

Så godt jeg er i rute
har tid å roe ned
såpass tidlig ute
til å være litt i fred.

Sjøen den er stille
jeg flyter litt med den.

Så er tiden inne
til å ta et tak igjen.

KRISTIN BERGAN

sporløs

natten er den beste tiden å besøke deg
når månen er det ufovuserte øyet
og kvinnene lengter

jeg tråkkes over lik for å komme hit

formfulle skygger følger meg
som maskinerte hyener
de fremmede lager ikke lyder

værsågod, kom inn

hvisker mørket forlokkende
og leder meg
gjennom nakne rom

her bor bare stillheten

ingen snakker
ingen har noe å si
ingen vet

jeg vender blikket innover

flyr med minnet
mot skinnende historier
og tapte følelser

alene i verden

ser jeg skyene passere
og skyggen av et menneske
som en gang var

ALEXANDER BERTIN
debutant

Ospelauva

ROLF BJØRGE

Gløymd er no mjuke susen
frå ospa der borte i lia
Der lauva, yre og grøne, med fivrelida dansa
og ynskte at leiken aldri måtte stansa
under varmen frå sumarsola som var

No er ospelauva gule og harde
Dei bivrar og raslar
stive av frykt for alt det ukjende
Vissa om at dei aldri vil venda attende
når ferda går gjennom lufta, kald og klar

'Frykt ikkje vinden, han er ein ven'
rallar ramnen der han sviv over ospa
'han lyfter dykk opp til høgaste himmel
der de skal skina som blankaste stjernevrimmel
og syna veg for oss som over skogen lyt sveva

medan nokre av dykk', seier fuglen
'vil koma attende til neste vår
som gule fivreldevengjer og dansa
mellom nye lauv og la dei få sansa
angen, lyset og leiken. Ja, få dei til å leva'

Haustvinden kjem i kraftfulle kast
og fer gjennom ospa der borte i lia
Tusenvis av gule ospelauv virvlar ikring
Dei syng, dei ler og dansar i ring
og frydar seg alle til neste vår

Mørkret har senka seg over ospelia
Ramnen sit øvst oppe i treet
Vinden har tagna og lufta er rein
Eit einsleg lauv bivrar lett på ei grein
Det slepp ikkje taket og frykta rår

'Ver ikkje redd', kjem det frå ramnen
'det fins berre ein av deg
Og neste år er det du som skal vera
den sola som med lys og varme vil gjera
at stjerner kan blenkja og fivrelde dansa'

Nøkkelen

Jeg skulle så gjerne funnet nøkkelen til hjertet mitt!
Det som ble låst da du døde.

Jeg har lett overalt -
I flere menn, i byer rundt i Europa:
Roma, Praha, Barcelona, Amsterdam, Nice og Berlin.
Jeg fant den kanskje i Berlin, men ble redd og reiste uten å ta den opp.

Akkurat nå tror jeg at jeg har funnet den, men tør ikke bruke den.
Tenk om den er feil og ikke helt passer i låsen?
Eller det som kanskje verre er: at den er den rette.

LISEN BRYNIE

Demens 2

Som gjennom den omvendte linsen

i en kikkert minker du

Gradvis forsvinner

bilde og lyd

KIRSTEN BØE

Et sted der ute gråter noens baby
og Noen roer henne ned igjen,
ned, ned

Pelikan, pelikan

kom ned, du spurv, du ørn,
du slukende pelikan.

Sitt ikke der på det steile berget
og gråt, fisk og mark i magen

kom ned igjen, dykk ned
i melken her, dynk deg i melken her,

la den sive inn i huden.

Melkehvite pelikan, la dem ikke
jage deg vekk, kom ned, kom ned

la meg gjøre deg til et egg
igjen, igjen,
i det reiret som er armene mine.

EIRIN DAHL

Tiden

Tiden er en dum guttunge
som alltid skal løpe i myr og gjørme

alltid skli nådeløst rundt på isen
rutsje leende ned steinete skrener

han er foreldreløs
og han vil bare løpe av gårde
med noen i hånda

Nå tar han tak i meg,
smiler med store tenner
legger på sprang, igjen, igjen

fingrene hans lager furer i meg

under de nakne føttene hans
smuldrer bakken som kjeks

og jeg
sitter fast
som tyggis i det ville håret hans

EIRIN DAHL

Stup

Hun har stemme
som når en flokk fugler letter

hun har latter
som blanke, tykke fjær

hun er lette vingebtein
og sterke klør

Hun er ørnen
med sitt mykt krummede
nebb, sine sorte øyne

Jeg er en grå ørnunge
jeg kaster meg utfor reiret

krøllete, tynne dun
som viltre sommerfugler
holder meg ikke oppe

hun gjør

EIRIN DAHL

Blomstrer

Jeg vil være et epletre
med glatt stamme
og epler som funkler
av morgendugg og morgensol

Jeg vil ha et humlebol
i greinene mine
tusenvis av humler
som kjærtegner blomstene mine

Jeg vil kjenne vannet
leke med røttene mine
la vinden rufse til bladene
være hekkeplass for fuglene

Så vil jeg lekes i
bygges trehytte i
bli høstet
være dekt i snø

helt til stammen ikke lenger
er glatt og eplene
ikke lenger skinner

Da vil jeg la vinden
ta meg med seg

EIRIN DAHL

Drive in / Drive out

Vi krusar inn på parkeringsplassen med billettar i handa og popcorn i midtkonsollen

Men lerretet er tatt av plakaten, og renn oppløyst mot kysten. Ein film i overflata, eit
band av sølv som strekkjer seg frå aust til vest

I fråværet av eit lerret heng pianoet etter strengane og trekkjer kveldens flammande
kandelaber ned i horisonten sitt svegl. Kveldens pianist: Ein orre spelar ragtime på
den attgløymde pianokrakken medan solgangsbrisen skyy dagens rulletekst i dottar
over vesthimmelen

KNUT OLAV DAASVATN

Mannen som gjekk inn i eit manuskript og kom ut frå eit herbarium

eg har lagt heile manuskriptet
inn til gjennomsyn

konsulenten med leseapparatet seier det er for tidleg
å gje opp alt håp
men at det er delar som har fått vekse uregjerleg
at dei må kutte vekk sider
og sy andre saman med sutur

eg seier eg vil freiste ein revisjon til
ein ny start, kanskje
ei anna rekkefølge

konsulenten seier det òg er eit spørsmål om tid
at sola vil bleike skrifa
og at heile manuskriptet må reinsast med ei väske
som gradvis vil vaske trykksverta bort

han seier det vert reinare slik
men at det alt i alt likevel er tvilsamt
om historia i det heile lar seg skrive
ferdig, nokon revisjon kjem i alle høve ikkje
på tale

men er du heldig, seier han
er du heldig, kan arka framleis blafre
i haustvinden

har du auge for slikt, seier han
har du auge for slikt er fargane særskilt vakre
på denne tida

og pressa blad gjer seg betre, seier han
dei gjer seg betre mot kvite ark
dei gjer seg betre

fargane vert så vakre då
blada vert så vakre
så vakre

blada

KNUT OLAV DAASVATN

Statuar frå Hornnes

Vi var statuar frå Hornnes, riddarar frå Bygland!

Skinande blanke, med eit svart hol inni
ferdige til å suge heile verda inn

Å, ho var vakker!

Og augene våre flakka som møll kring ei utelampe

Då vi kasta sneipane frå oss og heldt tilbake ei hosteri utan at
nokon kunne merke det, var sigarettgloa sin glødande boge
gjennom natta det næreste vi kunne kome eit språk

KNUT OLAV DAASVATN

Myrull

myrulla stryk leggane mine
og eg tenkjer
slik skulle det vere å falle;
som ein myrullblome
med feste i ein stilk som held igjen
ikkje eigentleg eit fall
meir som ei aukande lening
mot ei tolmodig jord

endå ei stund skulle jorda vente
alltid skulle ho vente
endå ei stund
medan stilken veiknar

og når han gjev etter til sist og du fell
i eit zeppelinarfall
mjukt, mjukt mot den fliken av jorda
som er målt ut for deg

skulle du ikkje lenger
vere der

KNUT OLAV DAASVATN

Patrioten

Den sanne patriot
med et skjold av glass
himmelblå øyne
under beksvart himmel
sanne løgner med bare sannheten som fiende.

ALF KJETIL FLATØY

Vannspeil

Blikket ditt er fast
løfter og senker oss
som åreblader
jeg er rasende
fordi du sier
at å synke også
er en bevegelse
i armene dine
tvinges jeg nærmere
det vannspeilet
jeg har dekket til
Og når du glitrer på fjellvannet
samles det opp tusen biter av meg
de stiger fra dypt og fordamper
til sin helt egen form

SUSANNE FÆHN

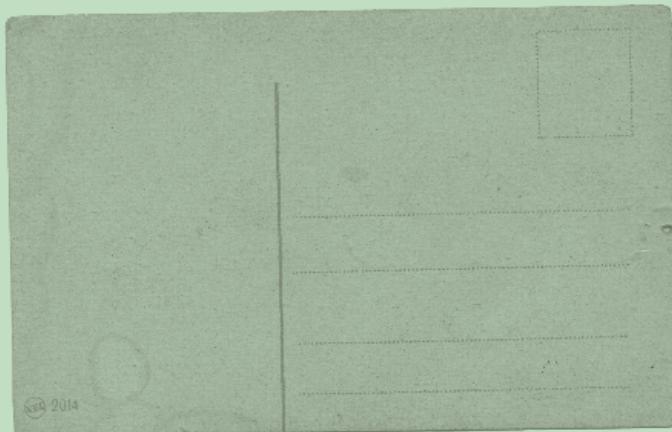
Augustnatta

Når vi møtes
skriver
vi historier

blekket er usynlig
men
ikke ordene

du hvisker
at kornmo er lyn

så langt
borte at vi ikke hører smellene

SUSANNE FÆHN

Kun i sakte film   blir din hånd
    mot mitt kinn
    et kjærtegn

HEGE GRIMSTAD

Hvert minutt som går
og du har ett mindre igjen

hver tåre du gråter
og det kommer en ny

hver tåre du gråter
og det kommer en ny

hvert minutt som går
og du har ett mindre igjen

hvert barn du kysser
som lar seg kysse

det såes litt kjærlighet

GUNHILD HOFSTAD

Sprellemann på bussen

gråskodda svever over skorsteinene
ledningene svaier tungt, lastet med
dråper av vinterlys

bussen hjem er fylt med drømmer
damp og varme kroppsdele
vinduene er grimme speil

et lite barn har gått i vranglås
mor finner ikke nøkkelen
begge skriker

nå drar jeg i snora

og spreller litt

OLE HORVLI

Til aske

armene knaker
kinnene flammer

når han svinger øksen
synger det i stabben

håret er sort
neglene røde

når hun spiller cello
gløder kaminen

aldri en dag uten flyvende tennved
aldri en kveld uten lekende strenger
aldri en natt uten egg i brystet

alltid hver morgen
glørne i asken

OLE HORVLI

Natt

nese mot vindu

jeg ser

gatene renner

lyktene svaier

i takt med den bankende lyden
fra loftet

der går en katt, dyvåt
og svart

lik hullene i
mitt konturløse ansikt

tør ikke legge meg
trøtt av å stå

hvem er jeg
og hvorfor

er nesen så kald

OLE HORVLI

Jeg låser opp døren
Synd du ikke sto der
Jeg smeller døren igjen
Synd du sto der

ESBEN B - J JAER

barprat (med ukjent dame)

du snakker i lange
setninger gjerne med
innskutte bisetninger

du prater om ting som
har hendt en gang
for lenge siden

du terner nok en
filtersigaret
og fortsetter der
du slapp

du prater til meg
som var vi aktører
i en sliten film noir
som bogart aldri
ville spilt i

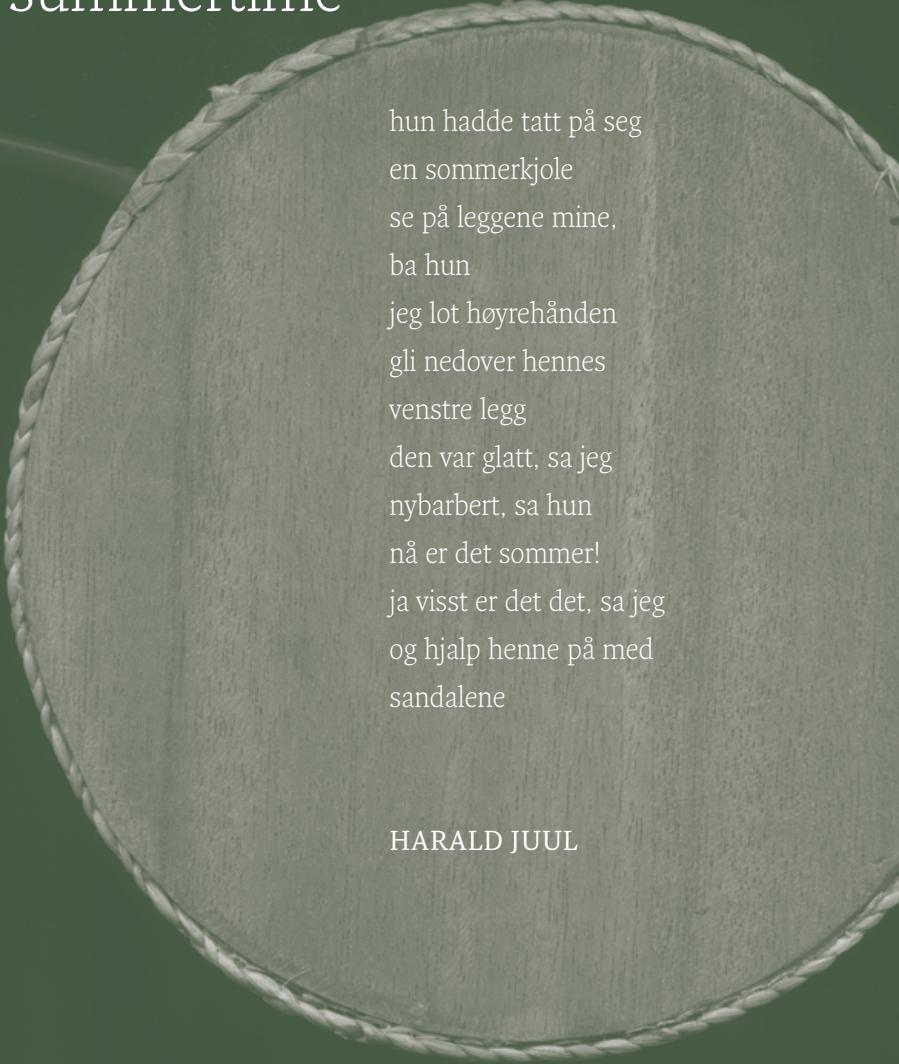
du betror meg ting
som jeg egentlig ikke
burde få vite

så tømmer du din fjerde
manhattan og går mot
toalettet

jeg ser aldri noe
mere til deg

HARALD JUUL

in the summertime

hun hadde tatt på seg
en sommerkjole
se på leggene mine,
ba hun
jeg lot høyrehånden
gli nedover hennes
venstre legg
den var glatt, sa jeg
nybarbert, sa hun
nå er det sommer!
ja visst er det det, sa jeg
og hjalp henne på med
sandalene

HARALD JUUL

skjulte budskap (selvhengføring?)

på vei til jobben
gikk jeg forbi en
ung kvinne som
manglet venstre
hånd

hun sa det er en
stor by og derfor
kan man noen
ganger oppleve
litt uvanlige ting

da jeg tok lunsj
så jeg en eldre
mann som fektet
formålsløst med
stokken sin

på veien hjem kom
en mann bort til meg
og spurte om enden
var nær

nå liker jeg ikke
å krangle med min
kone, hun er en
myndig dame
men det hun sa
roet meg ikke i
det hele tatt

vel hjemme fortalte
jeg min kone om det
jeg hadde opplevd

hele kvelden og
natten grublet jeg på
om opplevelsene
bare var tilfeldige
eller om de hadde
et budskap til meg

HARALD JUUL

større

eg er større enn olav h. hauge
eg er større enn gunvor hofmo
eg er større enn jan erik vold
eg er større enn stein mehren
eg er større enn jakob sande
eg er større enn albert einstein
eg er større enn jesus kristus
eg trur eg må slanke meg

HARALD JUUL

Skjult agenda

Dumpe drønn høres utenfor de svarte gardinene med røde valmueblomster og de koplete vinduene hvor malingen flasser av på innsiden av sprossene mens termoglasset demper lyden til et beroligende nivå.

Jegsov til jeg våknet av meg selv denne lørdagen, så det kan ikke være bygningsarbeiderne som går i gang med å forskale ny grunnmur på rivingstomten lenger nede i kvartalet.

Det høres mer ut som om naboenehogger ved eller holder på å slå konene sine i hel i bakgårdene med akkurat passe avdempete slag for slike hjemlige sysler på fritiden.

Byggegropen frister sikkert som dumpingsted etter dulgte gjerninger en morgen i februar når det bare er en uke igjen til neste lønningsdag og snoen som falt i fjor er ved å gå av hengslene.

Det er kanskje på tide å stå opp og se nærmere etter, for den høyre foten med dårlig blodsirkulasjon er så iskald at det kjennes ut som om jeg allerede står med det ene beinet i graven

NINA C KROGH

Trappeoppgang med blå løper

De døde
henger i gangen,
trykker med ryggen
mot veggen.

Som flokkdyr
vokter de på deg
hver gang
du går forbi,

glimter til bak glass,
klar til å ramme
også deg inn
i svart.

NINA C KROGH

Hypnoterapeuten

Heisen jobber seg oppover
til blokkleiligheten i tiende etasje
med inngang fra en trekkfull svalgang.

Den avdøde bor ikke her lenger.

Terapeuten bor et annet sted,
men kommer periodevis innom

og behandler sine klienter i en forlatt stue
med teakmøbler fra sekstitallet
og slumreteppe i en falmet hvilestol.

En slags utbrukthet henger i veggene.

Tapetet ser ut som om det kan
gå opp i limingen hvert øyeblikk.

Ansikter som en gang stirret inn i et kamera,
stirrer opphengt ut i rommet
gjennom rammer og glass.

Det ser ikke særlig bra ut,
men det får bære eller briste.
Man får ta noen sjanser her i livet

NINA C KROGH

Psykiatrisk butikk

Hvis du er fanget på et grusomt sted
der aldri noen får være i fred
der alt du gjør blir nøye vurdert
deretter ordentlig klassifisert
så får du en pille for å bli frisk
apotekeren selger gjennom sin disk
for sykdommen er arvelig og må kureres
kjemikaliene i hjernen stabiliseres

At mange er syke er god butikk
99 diagnoser strålende taktikk

VANJA KVAM

På vakt

med stokken i hånden
veiver han mot kråkene
som inntar drømmene hans

stirrer etter dem
der de setter seg
i nærmeste tre

venter
på at han skal
falle til ro

pulsen slår
og fuglene
lander på brystet

folder ut enorme vinger
som får luften til å dirre

ELISABETH DAHL LARSEN
debutant

Bak døren

jeg løper langs bålene på marken
roper

krøker meg sammen,
ordene vender seg mot meg
og smilet blir stengsler

blikket ditt sender
gnistregn

vil fortelle
hvorfor det er rett for deg

at ordene kan sies
men ikke mine

du vet alt
og alt du vet er smilet mitt
som er en boltet dør

ELISABETH DAHL LARSEN
debutant

Skriv til meg, sa han

Skriv til meg om ensomhet, sa han

Det henger på oppslagstavlen, svarte hun
Du finner dem i underpunktene:

- gamle damer på hotellferie
- rødruss uten russeprofil
- korsangere på diskotek

Ja, men skriv til meg om ensomhetens mange ansikter, sa han

Bli med meg til dukkemakeren, svarte hun
Du finner ham i sentrum av maskene:

- porselensdukker
- dukker som henger i en tråd
- gipshodeskapninger

Jammen skriv til meg om essensen ved ensomhet, sa han

Den reisen kan vi nok aldri ta sammen,
svarte hun

LISBETH SUNDE
debutant

Brosteinspiken

Slipp meg fri fra smauenes trange atmosfære
jeg gidder ikke ligge på kne lenger
med såre fingre og alt for tung last i hverdagen
for å legge ned århundre gamle minnesteiner
i nye mønstre til ære for offentligheten

Det var i gamle dager hestene fikk feste klovene sine
mellom steinsprekkene
det fantes ikke andre fremkomstmidler den gang
og noen måtte tilrettelegge underlaget

Ser du ikke alle portrommene når gatelysets lamper smiler?
Sanser du ikke asfaltens hemmelige glans?
Føler du ikke det glatte i jernbaneskinnenes iskalde stålrroriller?
Eller bruset fra de store flyenes vakre vingespenn?

Hjelp meg å løse hårstrikkene er du snill
Jeg trenger en skulder å gråte på
Spill meg en brosteinsvals etterpå om du vil
Men mest av alt, la meg bare være til.

LISBETH SUNDE
debutant

Nå og en vinter for lenge siden

Søndag 02:53

Jeg sitter med min kjærestes stasjonære Mac og skriver, ved den enorme skjermen og med tastaturet som er litt for høyt opp i forhold til meg selv, jeg burde sitte på en høyere stol, men det er ingen høyere stoler. Jeg kunne ha tatt min egen laptop med på kjøkkenet, der går det an å sitte (der er perfekt forhold mellom bord og stol), men det er så rotete der etter i går; etter laksemiddag, hvitvin, sigaretter og kaffe, og jeg satt så godt her i kroken fra før av; jeg satt og så på tv-serier og etterpå stalket jeg folk på Facebook for sånt kan jeg gjøre når jeg er alene og ikke orker å lese bøker; jeg ser på bilder av folk og alle stedene de har vært; hvorfor har ikke jeg vært her, hvorfor har ikke jeg vært der, og hvorfor ser alle kjærestepar så innmari lykkelige ut på Facebook, er vi like lykkelige, vi har jo ikke en gang noen bilder av oss, og kanskje er de nettopp det, superlykkelige, og deretter kikker jeg på blogger og folk skriver pent og fint og alt er så lyserødt - like lyserødt som himmelen om morgenens - en gang på vei til skolen så jeg den slik: hele verden var hvit, det var vinter, bortsett fra himmelen som var lyserød, jeg stoppet opp og jeg gråt fordi jeg ble så rørt over at verden var så vakker. Jeg tror det må ha vært da jeg gikk på ungdomsskolen og jeg tror det må ha vært i februar måned, for solen var tidlig oppe, eller så var det bare det at skoledagen begynte sent, og noe annet jeg kan huske var stillheten som pleier å ta til når verden er dekket av snø. Det er så stille, stille og lyden av en grein som knekker er på nippet til bråkete. Og dette høres kanskje rart ut, men altså, det har seg slik at det er forskjell på stillhetene, man kan skjelne dem fra hverandre, de er ikke like hverandre, og denne stillheten som kommer når hele verden er dekket av snø er den vakreste, helt annerledes denne datadurstillheten omringet av tomme lakrisbokser og tekopper (dessuten hørte jeg nettopp en ugle) og uansett: etter å ha sett på himmelen og tørket ansiktet med håndbaken gikk jeg fra den, jeg gikk videre og jeg satte meg antagelig inn i et klasserom, eller kanskje var det en gymtime og jeg befant meg i en gymsal iført joggebukser og med joggesko på beina, det kan jeg ikke huske, jeg kan ikke huske hvordan resten av akkurat denne dagen fortonte seg, den gikk visst bare videre av seg selv.

KATHLEEN RANI HAGEN
debutant

Lengsel etter det gode

Ond mor. Ond datter. Mandag hele året. Vi ser dem i en rute. I en skitten leilighet innerst i dalen. Ingen vil besøke dem. To kopier av ond sort. En ramme fengsler dem ufrivillig sammen. Et tett bånd som strammer helt til ingen ser hvem som er hvem. De er ett. De er herskere i et bilde. Limt sammen. En utopisk illustrasjon. De vil begge oppdra den andre. Men rammene er alt satt. Spikret fast. De vil så gjerne gå ut av sine gjengrodde fotspor. Sprenge ruten. Ut av hverandres øyesyn. De er fanget i den andres blikk. Frivillig? Ingen av dem vil vike og løsne på knuten. Miste den andre. Ønsket er å sammen gå ut. Ut av leiligheten med nedsnødde vindu. Mot solen som stiger opp blant fjellene. Ut av leiligheten, bort fra dalen og over på den andre siden. Der hvor veien er bratt og smal, men enveiskjørt. Ond mor. Ond datter. Begge

to sitter rundt kjøkkenbordet. Noe svir seg på pannen. Grøten koker over. De onde vrir seg i stolene med identiske bevegelser. Kalde utspill. Smelter sammen til en symbiose for så å renne ut i intet. De er hjemme, men kjenner seg fremmede i huset. Hjemme er så langt borte, for så lenge siden. Illusjonen er på bristepunktet. Om noen bare kunne åpne døren. Hente dem og leie dem ut, bort fra dalen. Til virkeligheten og sette dem fri. Handlingslammet hviler de på hver sin stol. Ventende på at grøten skal bli ferdig. At stolbena skal knekke. Helt til vi ikke orker å se på dem mer. Det onde skal fordrive. Nysnøen utenfor venter på ferske fottrykk. Men snart smelter den bort. Om knapp tid vil en av dem knuse den andre. For en av dem blir lengselen mot noe godt for stor. Å forlate den andre blir konsekvensen. En blir sittende med brent grøt.

JOHANNE MAGNUS

Mellomspill

Hun retter opp nakken og ser seg forvirret rundt. De har lagt bak seg mange mil og den taktfaste, suggererende duvingen fra vognsettene har hatt henne fanget i en transelignende døs. Men nå står toget stille og mangelen på bevegelse blir nesten like overveldende som den stille støyen fra i sted.

Utenfor ruten brer det seg enorme sletter med det grønneste gresset hun har sett. Overalt ser hun bladgrønne trær, de står på rekker og er antakelig plantet for lenge siden, for å hindre vindens frie herjing med stov og sand. Andre steder ser hun små klynger, rognetrær, bjørk og en og annen eik. Hun kan se at de er eldgamle, stammene og greinene er dekket av grå mose, det henger som skjegg på en grånende hake. Helt til høyre i ruten kan hun skimte et vann der lange siv vokser ned i vannet, det er så fredelig og så perfekt at det ligner en kulisje. Likevel er det tiltalende, vakkert på en underlig tidløs måte.

Toget står og puster, venter de på noen? Hun vet det ikke, men lar øynene gli over de frodige velstelte markene, til de fester seg ved en gammel grusvei. På begge sider er det plantet høye popler, og hun forestiller seg karjoler som knaser over grusen i en annen tid, på vei opp alléen til en tenkt herregård.

Da ser hun også en prikk i det sollyse himmelblå, den vokser like fort som den synker, er det en fugl? Etter en stund kan hun skjelne fargen, den er blendende hvit. Prikken får form, og etter som den daler så hurtig mot jorden skjønner hun at det er altfor stort til å være en fugl. Nærmere. Den får fire bein og et hode, og med ett

står den på bakken og hun ser at det er en hest! Nei, en enhjørning! Hun smiler forundret til de andre i kupeen, som for å få bekreftelse, ha noen å dele dette utrolige synet med, men ingen ser i hennes retning. Det er ingen som ser ut vinduet.

Hesten står midt på jordet, nervøst trippende og den bærer en passasjer på ryggen. Hun legger hodet mot ruten for å se bedre, og med ett reiser håret på armene seg idet hun kjenner igjen skikkelsen som sitter overskrevs på ryggen. Det er hennes egen mor! Ikke slik hun var da hun levde, men slik hun var, lenge før hun ble mor og før Siren selv var født. Slik hun så ut på bilder i gamle fotoalbum. Den unge kvinnen på hesten hypper lett med knærne mot flankene, og de kommer nærmere. Siren stirrer så hun får tårer i øynene. Herregud, mor! Jeg har savnet deg så følt!

Nå er de så nærmere at hun tydelig ser hornet som hesten har midt i pannen og at hennes mor sitter på hesteryggen og smiler, rett inn kupévinduet, rett inn i hennes egne vidåpne, fuktige øyne.

- Hvorfor er mor kommet nå, tenker hun.
- Mor, du døde for flere år siden, hvorfor er du så usannsynlig ung, og ridende på en hvit enhjørning?

Igjen lar hun blikket søke de andre passasjerene, men ingen ser ut til å ta notis av utsikten fra togvinduet. Har de alle blitt blinde? Stillheten er total. Mors øyne holder hennes egne fast, smilet hennes kommer langt borte fra. Det fyller Siren med vemod, og med ett er landskapet utenfor forvandlet fra et vårabilde, til vakre høstfarger som lyses opp av en lav sol. Siren sitter klistret med pannen mot den kalde ruten. Den unge kvinnen, som er hennes mor, rekker ut en hånd mot henne, som om hun vil ta

imot hennes, når Siren om litt skyver opp vinduet og stiger ut.

Ulike krefter sliter i henne, den ene vil reise seg og åpne vinduet for de to der ute, mens den andre vil vekk, bort, fra noe som skremmer henne, i all sin fremmedhet ulikt alt hun til nå har opplevd. Hennes mor, den unge kvinnen på hesten, åpner leppene og former et ord. "Kom", kan det være, eller "velkommen". Hun har savnet sin mor så fryktelig, det er så masse hun ville ha fortalt henne. Om hvor glad hun var i henne og aldri fikk sagt det, om fars taushet, om den tomme plassen ved spisebordet alle julekveldene som har vært. Men skal hun gjøre det? Nå?

Hva vil de? Før hun egentlig har tenkt over det, har hun i én rask bevegelse likevel reist seg. Men i stedet for å åpne vinduet, trekker hun ned rullegardin med et hardt smell. Hvorfor gjorde jeg det? Hun vet det ikke, men likevel føles det bra. Det er som om hun har lyttet til en stemme som ikke er der. En stemme som vil henne vel. Hun synker tilbake i setet, utmattet som etter en hard påkjenning. Snart vil vel toget begynne å gå igjen? Snart vil de grønne slettene duve forbi, hjulene vil spille taktfast og monoton, gynge henne varsomt tilbake til døsen, til hun til slutt er hjemme i byen der far venter med kveldsmaten. Snart.

- O -

Togvinduenes kvadrater lyser betryggende og lunt i den kjølige vinternatten, som om ingen ting var skjedd, som om avsporingen bare var et midlertidig mellomspill. Silhuettene fra folk som er kommet til, står frem som svarte skygger i det gule lyset fra togvinduene. Bare ett av dem er trukket for.

Oransje vernevester fanger lys fra en blinkende ambulanse, og kastes isblått mot de massive betongpilarene under jernbanebroen. Det får dem til å ligne stiliserte brefjell. Fire, fem mennesker har krøpet ut av bilene sine og står tause med grå ullpledd tullet rundt kroppen. I tussmørket kan de høre det gjennomtrengende hvinet fra ulykkesbiler som er på vei. Bortsett fra dette, er det merkelig stille.

Operasjonslederen går rundt blant dem alle. Han er tross alt lettet. En kollisjon på dette tettbygde forstedet kunne ha gått verre, mye verre. Han snakker til en mann i svart uniform.

- Vet du hvor mange passasjerer det var på toget?
- Nei, men vi jobber med det. Det var ikke fullt, legger mannen til
- Når kan vi komme oss inn i toget, tror du?
- Næh, det er vel ikke lenge nå. Karene med brenneren rigger seg til der borte, du ser.
- Ikke lenge til, gjentar han for seg selv og blir stående litt. Blikket glir mot det nedrullete gardinet foran ett av vinduene. Distré, og fordi han er en ordensmann, legger han merke til, at det gir asymmetri, det bryter med en lang ubrukt rekke av gule, opplyste vindusfirkanter.

KIRSTEN BØE

Gjengjeldelse

Solen står høyt på himmelen, heten dirrer over savannen. Gresset er brunt og dekket av støv. Flokker av dyr beveger seg sakte, i en jevn strøm til og fra et lite vannhull. En antilopeflokk driver rundt i nærheten av et lite treholt. Lederhannen, en stor, staselig bukk, er på vakt mens flokken hans beiter på det lille de finner. Ørene beveger seg ustanselig, blikket vandrer til skyggene mellom trærne. Det kjølige mørket lokker, men instinktet sier han at det farlige, den alltid nærværende trusselen, er der inne.

Han pruster høyt, stamper forbeina i bakken, vil føre flokken videre, vekk fra det truende. De begynner å bevege seg mot det stadig minkende vannhullet.

Samtidig, under samme himmel, men et annet sted, sender månen sitt kalde lys over landskapet. Det glitrer i rim på gresset. Skogen står mørk og taus rundt et islagt tjern. En mann kommer gående langs stien. Over den høyre skulderen hans henger geværet. Han går med lette, lange skritt, fornøyd med seg selv. Gleder seg til å komme hjem og vise fram dagens fangst som ligger i ryggsekken. Det blir kaldere, han ser frostrøyken foran seg. Lengter mot varmen som venter der hjemme. Han bestemmer seg for å ta snarveien over tjernet.

På savannen er det kaos, det dundrer i hover, støvskyer blir virvlet opp av løpende dyr. Den pelskledde redselen har kommet fram fra trærne, på jakt etter bytte. Antilopeflokken blir spredt, hannen løper, i lange, høye sprang. Han er sterkt, kommer seg unna nok en gang. Men en av de eldre hunnene i flokken blir innhentet, lagt i bakken og dradd med inn under trærne igjen. Det blir rolig, støvet legger seg utover gresset. Flokken traver til vannet, hannen bøyer hodet, drikker lange slurker.

Tjernet ligger der svart og blankt. Det knaser i det frosne sivet da han tråkker utover på isen. Snokrystaller drysser ned på den glatte, kalde overflaten. Han går forsiktig, vil ikke ramle. Det kommer små smell, og syngende lyder fra isen når han går, men han er ikke redd, vet hvor isen er trygg og hvor den åpne råken er. Brått kommer det et skikkelig drønn, han kjenner det vibrerer under føttene. Månen forsvinner bak et skylag, det blir mørkt. Han stanser opp, litt usikker, kan ikke se råken lenger. Har den blitt større, var det en ny råk som sprakk opp?

Ved vannhullet løfter hannen hodet. Værer ut i luften. En ukjent duft. Plutselig smeller det, et skudd. Dydrene skvettet til, løper av gårde igjen. Tilbake står hannen, skjelvende, forvirret. Beina svikter, han blir liggende på

siden, ser en skikkelse komme mot seg før øynene lukkes for siste gang.

Solen speiles i det røde vannet.

På isen begynner mannen å gå igjen.
Skrittene er nølende, prøvende ut i mørket.
Med ett kommer et stort dyr brasende
gjennom skogen, mannen skvetter til,
tar snublende skritt til siden, glir på isen
og mister geværet. Han bøyer seg for å
ta det opp, og i det samme kjenner han
at isen gir etter. Han faller ned i iskaldt
vann, gisper, prøver å kravle seg opp, men
blir fort nummen av kulden. Månen slør
forsvinner, det lysner. Det siste han ser,
før sekkens tyngde ubønnhørlig drar han
under, er hjorten i skogbrynet.

Månen speiles i det sorte vannet.

HEGE GRIMSTAD

DEN SOM FLYKTER
FRA VIRKELIGHETEN
KOMMER ALDRI FREM

ROLF JOHNSEN

**DET ER BEDRE
Å HOPPE I DET
ENN Å STÅ MED
STORTÅEN I
VANNET RESTEN
AV LIVET**

ROLF JOHNSEN

DESIGN: IAN HOLLCROFT

BERGEN KOMMUNE